

DOI: 10.14456/phdssj.2026.8

Received:	February	27, 2025
Revised:	December	27, 2025
Accepted:	January	22, 2026

สมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

นฤมล รัตนากิบาล¹ วิทยาธร ท่อแก้ว²
สุภาภรณ์ ศรีดี³ พรปภัสสร ปริญาญกุล⁴

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (2) ศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ (3) ศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ตัวอย่าง จำนวน 400 คน ได้แก่ ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ และประชาชน ในจังหวัดเชียงราย ขอนแก่น ชลบุรี และ นครศรีธรรมราช สุ่มแบบแบ่งชั้น และการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ จำนวน 27 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า (1) ลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.42$) (2) องค์ประกอบสมรรถนะการสื่อสาร ประกอบด้วย (2.1) การใช้ภาษาที่อ่อนโยน (2.2) การปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี (2.3) การรับฟังและเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม (2.4) การใช้ภาษาพูดที่ชัดเจน (2.5) การมีความคิดเป็นระบบ (2.6) การใช้เทคโนโลยีและดิจิทัลอย่างเหมาะสม และ (2.7) การนำเสนอข้อมูลข่าวสารอย่างตรงไปตรงมา และ (3) กระบวนการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร ประกอบด้วย (3.1) การประเมินผลการปฏิบัติงาน (3.2) การประเมินตนเอง และ (3.3) การวางแผนพัฒนาบุคลากรร่วมกัน สามารถนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสารเพื่อทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสูงสุด

คำสำคัญ: สมรรถนะทางการสื่อสาร; นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด; การบริหารท้องถิ่น

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹ หลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต แขนงวิชานวัตกรรมการสื่อสารทางการเมืองและการปกครองท้องถิ่น สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

เลขที่ 9/9 หมู่ที่ 9 ตำบลบางพูด อำเภอบางกรี่ นนทบุรี 11120, ประเทศไทย

ผู้รับผิดชอบบทความ อีเมล: narumolrattanahibal@gmail.com

^{2,3} สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

⁴ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

Communication Competencies for Chief Executive of Provincial Administrative Organizations

Narrumol Rattanabhibal¹ Wittayatorn Tokeaw²

Supaporn Sridee³ Pornpapatsorn Princhankol⁴

Abstract

This research article aims to study (1) Communication operational characteristics; (2) the components of communication competence; and (3) the process of communication competence development of the Chief Executive of Provincial Administrative Organizations. This study employed quantitative research design. The sample consisted of 400 people, including executives, officers, and citizens in the provincial administrative organizations of Chiang Rai, Khon Kaen, Chonburi, and Nakhon Si Thammarat that were used by stratified random sampling. The qualitative research included 27 informants who were purposively selected. The employed research instrument was a questionnaire and structured interviews. Statistics used for data analysis were the frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

Findings are as follows: (1) The overall of communication operational characteristics were at the highest level ($\bar{X} = 4.67$, $SD = 0.42$); (2) the components of the communication competence was including (2.1) using gentle body language; (2.2) acting as a good role model; (2.3) listening and allowing all parties to participate; (2.4) using clearly spoken language; (2.5) thinking systematically; (2.6) using new technologies and digital media appropriately; and (2.7) presenting information and news in a straightforward manner; and (3) the process for developing the communication competencies was consisting of (3.1) performance evaluation; and (3.2) Self-evaluation; and (3.3) planning for the development of personnel at all levels. The research results can be applied to develop communication competencies to maximize operational efficiency.

Keywords: Communication Competency; Chief Executive of Provincial Administrative Organizations; Local Administration

Type of Article: Research Article

¹ Doctor of Philosophy Program Field of study: Innovation in Political Communication and Local Government
Department of Communication Arts Sukhothai Thammathirat Open University
No. 9/9 Village No. 9, Bang Phut Subdistrict, Pak Kret District, Nonthaburi 11120, Thailand
Corresponding Author Email: narumolrattanabhibal@gmail.com

^{2,3} Communication Arts Sukhothai Thammathirat Open University

⁴ Faculty of Industrial Education and Technology University of Technology King Mongkut's University of Technology Thonburi

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในประเทศไทย นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด (นายก อบจ.) มีทั้งสิ้นจำนวน 76 ราย เป็นผู้นำทางการเมืองที่เข้ามาบริหารองค์การด้วยการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนในแต่ละจังหวัด มีวาระการปฏิบัติงาน 4 ปี บทบาทสำคัญคือ คือ กำหนดนโยบายและแผนการพัฒนาจังหวัดผ่านความเห็นชอบของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และสั่งการ กำกับ ติดตาม เพื่อให้นโยบายและแผนนั้นบรรลุผลในทางปฏิบัติผ่านบุคลากรของกองสำนัก หรือส่วนงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด การทำภารกิจต่าง ๆ ดังนั้น นายก อบจ. ต้องใช้การสื่อสารเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจ ปรับทัศนคติ และพฤติกรรมกับทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในกระบวนการพัฒนา การทำภารกิจให้บรรลุผลตามเป้าหมายของ องค์การบริหารส่วนจังหวัด (อบจ.) ต้องอาศัยสมรรถนะทางการสื่อสารของนายก อบจ. เป็นสำคัญ ถ้าหาก นายก อบจ. ขาดสมรรถนะทางการสื่อสารด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความรู้ความเข้าใจ การโน้มน้าวใจ การสร้างแรงบันดาลใจ การมอบหมายงานและการสั่งการจะส่งผลต่อผลการดำเนินงานตามแผนและนโยบายที่กำหนดไว้ สิงห์ สิงห์ขจร (2522) สมรรถนะทางการสื่อสาร (communication competency) เป็นคุณลักษณะสำคัญที่ทำให้บุคคล ปฏิบัติงานได้ผลอย่างโดดเด่น ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และเทคนิควิธีการสื่อสารที่ดี โดยสมรรถนะการสื่อสารแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ (1) สมรรถนะหลัก ประกอบด้วย การคิด การฟัง การอ่าน การพูด การนำเสนอ ในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองและการบริหารองค์การ และ (2) สมรรถนะรอง ประกอบด้วย การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองและการบริหารองค์การ ส่วนกระบวนการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร ประกอบด้วย การให้ความรู้ การปรับทัศนคติ และการเพิ่มพูนทักษะการสื่อสารที่สอดคล้องกับลักษณะงานและหน้าที่ความรับผิดชอบของตำแหน่งงานนั้น ๆ (Johari et al., 2022)

ปัจจุบันนี้ นายก อบจ. ใช้การสื่อสารในการปฏิบัติงาน 2 ลักษณะ คือ (1) ด้านการเมือง ประกอบด้วย การนำเสนอวิสัยทัศน์ นโยบาย และ ผลดำเนินงานเพื่อรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง การปราศรัยหาเสียง การจัดการข้อกล่าวหาจากการโจมตี การสื่อสารในโอกาสร่วมงานกิจกรรมสำคัญทางการเมือง และ (2) ด้านการบริหาร ในฐานะผู้นำสูงสุดขององค์การ ได้แก่ การสร้างความเข้าใจ การให้ความรู้ การโน้มน้าวใจ การมอบหมายงาน การสั่งการ การสร้างแรงบันดาลใจ การนำเสนอวิสัยทัศน์ นโยบายและผลดำเนินงาน การแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ การแก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤต การสื่อสารในโอกาสร่วมงานกิจกรรมสำคัญในฐานะผู้นำสูงสุดองค์การ หากนายก อบจ. ขาดสมรรถนะการสื่อสารดังกล่าวข้างต้น อาจจะส่งผลกระทบต่อความนิยมทางการเมือง ความเชื่อมั่นจากประชาชนและภาคีเครือข่ายต่าง ๆ ได้ และอาจจะนำไปสู่การไม่มีประสิทธิภาพในการบริหาร อบจ. ได้ (วิthyธรรพ์ ท่อแก้ว, 2563)

ดังนั้น การศึกษาวิจัยเรื่องสมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการแสวงหาข้อค้นพบทางการสื่อสารในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้นำองค์การทางการเมือง ทำให้ทราบลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสารของ นายก อบจ. เป็นอย่างไร องค์ประกอบสมรรถนะทางการสื่อสารของ นายก อบจ. ต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง รวมทั้งมีกระบวนการพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสารของ นายก อบจ. เป็นอย่างไร เพื่อนำองค์ความรู้ไปเป็นแนวทางการพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของ นายก อบจ. ให้มีความพร้อมในการปฏิบัติได้อย่างโดดเด่น นำการพัฒนาจังหวัดไปสู่ความเป็นเลิศตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย และนโยบาย รวมทั้ง นายก อบจ. ในฐานะผู้นำสูงสุดขององค์การ มีภาพลักษณ์ที่ดีในทุกโอกาสที่ทำการสื่อสารออกไปยังสาธารณะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
2. เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด
3. เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาและตัวแปร ได้แก่ ลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสารทั้งการปฏิบัติงานทางการเมือง และการบริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์ประกอบสมรรถนะทางการสื่อสาร และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสาร

2. ขอบเขตด้านประชากรและตัวอย่าง การวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ ผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และประชาชน ในพื้นที่จังหวัดเชียงราย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชลบุรี และจังหวัดนครราชสีมา ได้ตัวอย่าง จำนวน 400 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ ผู้ให้ข้อมูลคนสำคัญ จำนวน 27 คน

3. ขอบเขตด้านพื้นที่ในการศึกษา ผู้วิจัยกำหนดเลือกพื้นที่ภูมิภาคละจำนวน 1 อบจ. ประกอบด้วย (1) ภาคเหนือ ได้แก่ อบจ.เชียงราย (2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ อบจ.ขอนแก่น (3) ภาคกลาง ได้แก่ อบจ.ชลบุรี และ (4) ภาคใต้ ได้แก่ อบจ.นครราชสีมา

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาในการศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่าง 1 มีนาคม – 31 พฤษภาคม 2567

ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย

1. ได้ข้อค้นพบทางวิชาการในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสาร องค์ประกอบสมรรถนะทางการสื่อสาร และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสารของ นายก อบจ.

2. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นสามารถผลการวิจัยไปเป็นแนวทางการพัฒนาปรับปรุง ต่อยอดขยายผล เพื่อยกระดับการพัฒนาสมรรถนะตามลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสาร องค์ประกอบสมรรถนะทางการสื่อสาร และกระบวนการพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสารของ นายก อบจ. ได้

3. สถาบันพระปกเกล้า สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย และองค์กรอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสมรรถนะผู้นำทางการเมืองสามารถนำผลการวิจัยไปออกแบบเป็นหลักสูตรเพื่อส่งเสริมความสามารถการสื่อสารของผู้นำทางการเมืองได้

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การสื่อสารเป็นกระบวนการแลกเปลี่ยนข้อมูล โดยมีผู้สื่อสารทำหน้าที่เป็นทั้งผู้รับสารและผู้ส่งสาร แต่ระบุไม่ได้ว่าการสื่อสารเริ่มต้นและสิ้นสุดที่จุดใด เพราะการสื่อสารมีลักษณะเป็นวงกลมและไม่มีที่สิ้นสุด โดยมีองค์ประกอบ 4 ประการ ได้แก่ ผู้ส่งสาร (sender) ผู้รับสาร (receiver) ตัวสาร (message) และ ช่องทาง (channel) โดยการสื่อสารจะช่วยให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามแผนและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ (แพมลา วัฒนเสถียรสินธุ์, 2559) ดังนั้น สมรรถนะการสื่อสาร จึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับความสำเร็จในศตวรรษที่ 21

เพราะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วย การพูด การเขียน ใช้สื่อดิจิทัลที่หลากหลาย รวมถึงทักษะการฟังด้วย (Fullan, 2011) เพราะการสื่อสาร เป็นการถ่ายทอดความคิดผ่านคำพูด การเขียน หรือไม่ใช่คำพูด ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน อย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการกับผู้อื่น โดยพิจารณาว่า วัฒนธรรมบริบทและประสบการณ์ส่งผลกระทบต่อการส่งข้อความอย่างไร และ Alberta Education (2011) ระบุว่า การสื่อสารเป็นทักษะอาชีพและชีวิตที่จำเป็นซึ่งทำให้เราสามารถแบ่งปันข้อมูลและแนวคิด รวมถึงแสดงความรู้สึกและข้อโต้แย้ง (Cenere et al., 2015) และเป็นกระบวนการที่ได้รับอิทธิพลจากความซับซ้อนของพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น พฤติกรรมที่ไม่ใช่คำพูด และรูปแบบของการตีความและการตีความความหมายของเหตุการณ์แต่ละรูปแบบ การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพเป็นทักษะที่สามารถพัฒนาและเสริมสร้างได้ ได้แก่ (1) การใช้ภาษาที่เหมาะสมกับบริบท (2) การจัดการการสนทนา และ (3) การมีส่วนร่วมด้วยความมั่นใจ และความชัดเจนอย่างเหมาะสม ดังนั้น การสื่อสารที่ดีจะช่วยให้บุคคลแสดงออกถึงความต้องการและความรู้สึกของตนเองบรรลุวัตถุประสงค์ที่ต้องการ ทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดี และเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

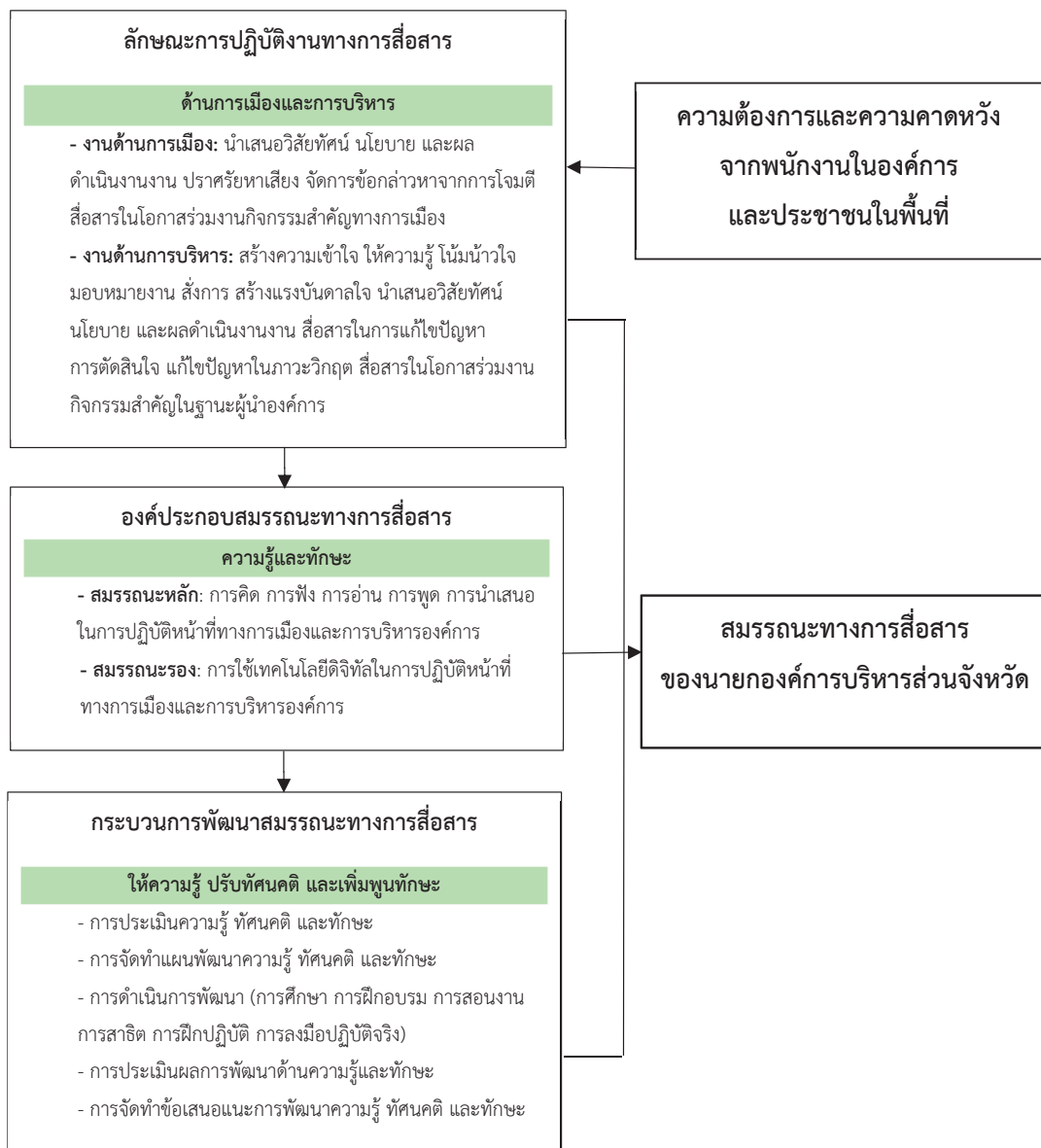
กล่าวได้ว่า การสื่อสารความสำคัญอย่างยิ่งกับผู้นำยุคใหม่ ดังนั้น สมรรถนะการสื่อสารของผู้นำยุคใหม่จึงประกอบด้วยทักษะและความสามารถหลายด้าน ซึ่งรวมถึงทักษะการคิด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการพูด ทักษะการนำเสนอ และทักษะดิจิทัล โดยทักษะการคิด เป็นทักษะพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้นำควรมีทักษะในการคิดเชิงวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ และคิดอย่างสร้างสรรค์ เพื่อสามารถประมวลผลข้อมูลและสร้างแนวคิด ใหม่ ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนทักษะการอ่าน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำยุคใหม่ ผู้นำควรมีทักษะในการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจข้อความที่ซับซ้อน และสามารถสรุปประเด็นสำคัญได้อย่างรวดเร็ว เพื่อสามารถเข้าใจข้อมูลข่าวสารและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างถูกต้อง สำหรับทักษะการเขียน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำยุคใหม่ ผู้นำควรมีทักษะในการเขียนที่ชัดเจน กระชับ และเข้าใจง่าย ใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ และสามารถถ่ายทอดความคิดและข้อมูลได้อย่างครบถ้วน เพื่อสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนทักษะการพูด เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำยุคใหม่ ผู้นำควรมีทักษะในการพูดที่ชัดเจน กระชับ และเข้าใจง่าย ใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ มีบุคลิกภาพที่ดีในการพูด และสามารถสร้างแรงบันดาลใจให้กับผู้อื่นได้ เพื่อสามารถสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ทักษะการนำเสนอ เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำยุคใหม่ ผู้นำควรมีทักษะในการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ เข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้รับสาร สามารถสร้างเนื้อหาที่ดึงดูดใจ และสามารถตอบคำถามได้อย่างมั่นใจ เพื่อสามารถโน้มน้าวใจผู้อื่นและบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้นำยุคใหม่ ผู้นำควรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร สามารถสร้างเนื้อหาที่ดึงดูดใจ และเข้าใจถึงพฤติกรรมของผู้รับสารในยุคดิจิทัล เพื่อสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ (วุฒิชัย วงษ์อินทร์ และจิตติพัฒน์ เอี่ยมนิรันดร์, 2567)

นอกจากทักษะและความสามารถด้านการสื่อสารแล้ว ผู้นำยุคใหม่ควรมีทัศนคติและพฤติกรรมในการสื่อสารที่ดีด้วยเช่นกัน ผู้นำควรมีทัศนคติเชิงบวกต่อการสื่อสาร และควรแสดงออกอย่างสุภาพและเหมาะสม ผู้นำควรสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมในการสนทนา และควรเปิดใจรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การเชื่อมโยงทักษะและความสามารถด้านการสื่อสารกับทักษะการคิด ทักษะการอ่าน ทักษะการเขียน ทักษะการพูด ทักษะการนำเสนอ และทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล สามารถช่วยให้ผู้นำสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น คือ ทักษะการคิดเชิงวิเคราะห์ ทักษะการอ่านอย่างมีประสิทธิภาพ ทักษะการเขียนที่ชัดเจน

กระชับ และเข้าใจง่าย ทักษะการพูดที่ชัดเจน กระชับ และเข้าใจง่าย ทักษะในการนำเสนออย่างมีประสิทธิภาพ และทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการสื่อสาร (นิพัทธ์ กานต้อมพร และวรรณวีร์ บุญคุ้ม, 2567)

สรุปได้ว่า สมรรถนะการสื่อสาร จึงเป็นความสามารถในการรับและส่งสารบนพื้นฐานความเข้าใจและความเคารพในความคิดหรือวัฒนธรรมที่แตกต่าง ตลอดจนสามารถเลือกใช้กลวิธีการสื่อสารทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา หรือการสื่อความหมายผ่านสื่อในรูปแบบต่าง ๆ อย่างเหมาะสมโดยคำนึงถึงความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อบรรลุเป้าหมายในการสื่อสาร

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรและตัวอย่าง ประชากร ประกอบด้วย (1) ผู้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 76 คน (2) ข้าราชการประจำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 756 คน และ (3) ประชาชน ในพื้นที่ จังหวัดเชียงราย จังหวัดขอนแก่น จังหวัดชลบุรี และ จังหวัดนครศรีธรรมราช จำนวน 6,322,965 คน ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นโดยการกำหนดขนาดตัวอย่าง ด้วยตารางสำเร็จรูปของ Yamane (1973) ได้ตัวอย่าง จำนวน 400 คน และการวิจัยเชิงคุณภาพ คือ ผู้ให้ข้อมูล คนสำคัญ กำหนดแบบเจาะจง จำนวน 27 คน ประกอบด้วย (1) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจำนวน 4 คน (2) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 4 คน (3) ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 4 คน (4) เจ้าหน้าที่งานสื่อสารหรือประชาสัมพันธ์ จำนวน 4 คน (5) นักสื่อสารมวลชน จำนวน 4 คน (6) ประชาชน จำนวน จังหวัดละ 2 คน รวมจำนวน 8 คน และ (7) นักวิชาการ จำนวน 3 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราประเมิน ค่า แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ลักษณะประชากร ส่วนที่ 2 ลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสาร ประกอบด้วย การปฏิบัติงานทางการเมืองและการปฏิบัติงานการบริหารองค์การ และส่วนที่ 3 องค์ประกอบสมรรถนะทางการสื่อสาร ประกอบด้วย สมรรถนะหลัก ได้แก่ การคิด การฟัง การอ่าน การพูด การนำเสนอในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองและการบริหารองค์การ และสมรรถนะรอง ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองและการบริหารองค์การ มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่าดัชนี IOC ระหว่าง 0.67-1.00

การวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงลึกแบบมีโครงสร้าง ประกอบด้วย 4 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ส่วนที่ 2 ลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสาร ประกอบด้วย (1) งานด้านการเมือง และ (2) งานด้านการบริหาร ส่วนที่ 3 องค์ประกอบสมรรถนะทางการสื่อสาร ประกอบด้วยสมรรถนะหลัก ได้แก่ การคิด การฟัง การอ่าน การพูด การนำเสนอ ในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองและการบริหารองค์การ และสมรรถนะรอง ได้แก่ การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองและการบริหารองค์การ และ ส่วนที่ 4 กระบวนการ พัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสาร ประกอบด้วย การให้ความรู้ การปรับทัศนคติ และการเพิ่มพูนทักษะ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความรู้ ทักษะ และการจัดทำแผนพัฒนาความรู้ ทักษะ และการดำเนินการพัฒนา (การศึกษา การฝึกอบรมการสอนงาน การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติจริง) การประเมินผลการพัฒนาด้านความรู้และทักษะ และการจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทักษะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาและมีความสมบูรณ์ จำนวน 400 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้มีการนัดหมายและสัมภาษณ์ด้วยแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้างกับผู้ให้ข้อมูลตามวันเวลาที่ได้กำหนดขึ้น มีการแจ้งวัตถุประสงค์ของการวิจัย มีการขออนุญาตบันทึกภาพและบันทึกเสียงระหว่างการสัมภาษณ์ โดยใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลข้อมูล 5 เดือน ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ 2567 – มิถุนายน 2567

การวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก มาเรียบเรียง จัดหมวดหมู่ พร้อมแบ่งกลุ่มข้อมูลตามวัตถุประสงค์ และประเด็นหลักที่ศึกษา คัดเลือกข้อมูลโดยตัดทอนข้อมูลที่ไม่เกี่ยวข้องออก นำข้อมูลที่ได้มาสร้างข้อสรุป ติความ และวิเคราะห์ข้อมูล ตามประเด็นหลักที่ศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัย โดยใช้วิธีการพรรณนาความ เพื่ออธิบายให้เห็นภาพรวม ลักษณะของข้อมูลและความสัมพันธ์

ของประเด็นที่ศึกษา โดยนำกรอบแนวคิดการวิจัยมาเป็นกรอบตามทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเชื่อมโยงให้ได้ข้อสรุปตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และการวิจัยเชิงปริมาณ นำข้อมูลเชิงปริมาณที่ได้จากการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป โดยใช้สถิติ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)

ผลการวิจัย

ผลการศึกษตามวัตถุประสงค์ที่ 1 เพื่อศึกษาลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผลการวิจัยเชิงปริมาณ พบว่า (1) ลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสารด้านการเมือง พบว่านายก อบจ. ต้องมีทักษะการสื่อสารในการนำเสนอวิสัยทัศน์ทางการเมือง และต้องมีทักษะการสื่อสารในการนำเสนอนโยบายการพัฒนาจังหวัด มากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70, ($SD = 0.51$) และ (2) ลักษณะการปฏิบัติงานทางการสื่อสารด้านการบริหารองค์การ นายก อบจ. ต้องมีทักษะการสื่อสารในการสร้างแรงบันดาลใจกับพนักงานและประชาชนมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75, ($SD = 0.49$)

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ พบว่า การปฏิบัติงานทางการสื่อสารด้านการเมืองของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย (1) การนำเสนอวิสัยทัศน์มาจากความต้องการการพัฒนาจังหวัด นโยบายมีการสื่อสารทั้งก่อนการเลือกตั้งและหลังได้รับตำแหน่ง และผลดำเนินงาน มีการนำเสนอผลผ่านหลายช่องทาง รวมถึงการลงพื้นที่ไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ (2) การปราศรัยหาเสียง มีทักษะการสื่อสารที่ดี เนื้อหาที่จะใช้ปราศรัยหาเสียงต้องเป็นข้อเท็จจริง และใช้ช่องทางหาเสียงทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่ (3) การจัดการข้อกล่าวหาจากการโจมตี มีการพิจารณาว่า ถ้าข้อกล่าวหาใด เป็นจริง ต้องดำเนินการชี้แจงด้วยตนเองผ่านสื่อออนไลน์ แต่ถ้าข้อกล่าวหาเป็นเท็จหรือไม่มีมูล จะไม่ได้ตอบ รวมถึงมีการใช้หลักจิตวิทยาด้วยการชวนศัตรูมาเป็นมิตร และใช้ผลงานเป็นการพิสูจน์การโจมตี และ (4) การสื่อสารในโอกาสร่วมงานกิจกรรมสำคัญทางการเมือง ต้องมีการเตรียมตัวก่อนไปร่วมงาน และไปร่วมกิจกรรมที่ไม่เป็นทางการด้วย

ในขณะที่ การปฏิบัติงานทางการสื่อสารด้านการบริหารองค์การของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย (1) การสร้างความเข้าใจ ให้ความรู้ โน้มน้าวใจ มีการให้ความรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน และเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน มีความเป็นกันเอง เอาใจใส่กับบุคลากร มีการส่งเสริมให้ปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามระเบียบ/กฎหมายที่กำหนด การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และให้ยึดหลักทำดีได้ดี (2) การมอบหมายงาน สั่งการ สร้างแรงบันดาลใจ มีการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากร มีทักษะการสั่งการแบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่ต้องมีการให้เกียรติผู้ที่อยู่ใต้อาณัติ มีรางวัล วางตัวการเป็นแบบอย่างที่ดี ให้ยึดหลักความถูกต้องเป็นสำคัญ และ ให้ความสำคัญกับบุคลากรเสมือนคนในครอบครัว (3) การนำเสนอวิสัยทัศน์ นโยบาย และผลดำเนินงาน มีการดำเนินงานตามที่กฎหมายกำหนด ดำเนินการผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยผ่านสื่อรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อบุคคล หากการดำเนินงานที่ไม่เป็นไปตามแผน ต้องชี้แจงด้วยหลักเหตุและผล (4) การสื่อสารในการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในภาวะวิกฤต ต้องมีสติและปัญญา พร้อมรับทุกสถานการณ์ ต้องดำเนินการตามกฎหมายกำหนด เลือกรูปแบบการสื่อสารตามประเด็นที่เกิดขึ้น มีนักสื่อสารมืออาชีพ และ ต้องรวดเร็ว สม่ำเสมอ และเข้าใจง่าย และ (5) การสื่อสารในโอกาสร่วมงานกิจกรรมสำคัญในฐานะผู้นำองค์การ โดยการยึดภาพลักษณ์องค์การเป็นหลัก เข้าใจบทบาทของตนเอง มีการเตรียมตัวล่วงหน้า และมีทักษะการสื่อสารตามลักษณะงานที่เข้าร่วม

ผลการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ 2 เพื่อศึกษาองค์ประกอบสมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า องค์ประกอบสมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองและการบริหารองค์การ ประกอบด้วย (1) การคิด ประกอบด้วย คิดนอกกรอบ คิดเป็นระบบ คิดเร็ว คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ทุกคนร่วมคิด แต่ต้องตั้งอยู่บนความถูกต้องของกฎหมาย (2) การฟัง ประกอบด้วย ฟังให้มากเพื่อให้ได้รู้ เปิดใจ ใจกว้าง ตอบสนองผู้พูด ไม่ขัดระหว่างการพูดคุย และต้องให้เกียรติกับผู้พูด (3) การอ่าน ประกอบด้วย รักการอ่าน มีทักษะการอ่าน เตรียมข้อมูลดี อ่านอย่างละเอียด เพื่อวางแผนการปฏิบัติงาน (4) การพูด ประกอบด้วย เตรียมตัวก่อนพูด มีทักษะการพูดตามสถานการณ์ สั้น กระชับ ชัดเจน ได้ใจความ พูดเป็นธรรมชาติ และสร้างบุคลิกภาพที่น่าจดจำให้เกิดขึ้น (5) การนำเสนอ ประกอบด้วย บุคลิกภาพประทับใจ เป็นธรรมชาติ (เตรียมข้อมูลและสื่อที่เหมาะสม รักษาภาพลักษณ์องค์การ ใช้ผลงานเชิงประจักษ์ และนำเสนอแนวคิดใหม่ และ (6) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย เน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลรูปแบบต่าง ๆ มาใช้เลือกใช้ให้เหมาะสมกับงานและกลุ่มเป้าหมาย สร้างเสริมความรู้ความเข้าใจให้กับบุคลากร มีการจัดหน่วยงานที่ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล มีการประเมินผลความพึงพอใจของผู้รับสาร และ สร้างความรวดเร็ว เข้าถึงง่าย ลดขั้นตอน ประหยัดคน ประหยัดงบประมาณ

ผลการศึกษาดำเนินการตามวัตถุประสงค์ที่ 3 เพื่อศึกษากระบวนการพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า มีกระบวนการพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสาร ได้แก่ (1) การประเมินความรู้ ทักษะ และทักษะ ประกอบด้วย การประเมินผลการปฏิบัติงาน ฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ปรับเปลี่ยนแนวความคิด และ นำเสนอด้วยผลงานที่มีคุณภาพและมีประโยชน์ต่อจังหวัด (2) การจัดทำแผนพัฒนาความรู้ ทักษะ และทักษะ ประกอบด้วย การวางแผนพัฒนาร่วมกัน ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และ มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทักษะให้กับบุคลากรในองค์การเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้บริหารท้องถิ่น (3) การดำเนินการพัฒนาการศึกษา การฝึกอบรม การสอนงาน การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติจริง ประกอบด้วย การประเมินตนเอง และการทำฝึกทำซ้ำ เพื่อให้เกิดทักษะ (4) การประเมินผลการพัฒนาด้านความรู้และทักษะ ประกอบด้วย การจัดทำแผนประเมินการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา มีผลงานปรากฏเชิงประจักษ์ ข้าราชการไม่มีหรือจำนวนน้อย และ การพัฒนาจังหวัดที่เห็นชัดเจน และ (5) การจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทักษะ ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการจำเป็นของบุคลากร จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ และการจัดกิจกรรม อบจ. พบประชาชน เพื่อใกล้ชิดกับประชาชน

การอภิปรายผล

จากการศึกษาสมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีประเด็นที่ผู้วิจัยสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การปฏิบัติงานทางการสื่อสารด้านการเมืองของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จากการศึกษพบว่า นายก อบจ. ต้องนำเสนอวิสัยทัศน์มาจากความต้องการการพัฒนาจังหวัด นโยบายมีการสื่อสารทั้งก่อนการเลือกตั้ง และหลังได้รับตำแหน่ง และผลดำเนินงาน นำเสนอผลผ่านหลายช่องทาง รวมถึงการลงพื้นที่ไปร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในพื้นที่ ในขณะที่การปราศรัยหาเสียง ต้องมีทักษะการสื่อสารที่ดี เนื้อหาที่จะใช้ปราศรัยหาเสียงต้องเป็นข้อเท็จจริง และใช้ช่องทางหาเสียงทั้งรูปแบบดั้งเดิมและรูปแบบใหม่ ส่วนการจัดการข้อกล่าวหาจากการโจมตี มีการพิจารณา

ว่า ถ้าข้อกล่าวหาใด เป็นจริง ต้องดำเนินการชี้แจงด้วยตนเองผ่านสื่อออนไลน์ แต่ถ้าข้อกล่าวหาเป็นเท็จหรือไม่ มีมูล จะไม่ได้ตอบ รวมถึงมีการใช้หลักจิตวิทยาด้วยการชวนศัตรูมาเป็นมิตร และใช้ผลงานเป็นการพิสูจน์การโจมตี ซึ่งผลการศึกษาดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Rosenfeld and Berko (1990) ที่ได้อธิบายว่าคุณลักษณะของ คนที่มีความสามารถทางการสื่อสารนั้นจะต้องมีคุณลักษณะสำคัญ 6 ประการ คือ (1) การใช้หลักการและกติก การสื่อสารแตกต่างกันไปแต่ละสถานการณ์ (2) ต้องสื่อสารให้เหมาะสมกับการเลือกเนื้อหาและให้เหมาะสมกับ บริบท (3) ต้องรู้จักปรับและประสานการสื่อสารให้สอดคล้องกับเป้าหมาย เหมาะสมกับสถานการณ์ (4) ต้องกล้า ทำทนายกับปัญหาหรืออุปสรรคที่จะเกิดขึ้นในการสื่อสาร (5) ความสามารถในการสื่อสารของแต่ละคนไม่เท่ากัน ต้องรู้จักเลือกการสื่อสารให้เหมาะสมกับคน และ (6) การสื่อสารนั้นต้องมีจริยธรรมและมนุษยธรรม

2. การปฏิบัติงานทางการสื่อสารด้านการบริหารองค์การของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้มีการสื่อสารในด้านการบริหารองค์การ ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (1) การ สร้างความเข้าใจ ให้ความรู้ โน้มน้าวใจ มีการให้ความรู้ที่สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและเกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติงาน มีความเป็นกันเอง เอาใจใส่กับบุคลากร มีการส่งเสริมให้ปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามระเบียบ/กฎหมาย ที่กำหนด การเปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน และ ให้ยึดหลักทำดีได้ดี (2) การมอบหมายงาน สั่งการ สร้างแรงบันดาลใจ มีการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความสามารถของบุคลากร มีทักษะการสั่งการแบบ เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่ต้องมีการให้เกียรติผู้ที่อาวุโสกว่า เน้นผลงานดี มีรางวัล วางตัวการเป็นแบบ อย่างที่ดี ให้ยึดหลักความถูกต้องเป็นสำคัญ และ ให้ความสำคัญกับบุคลากรเสมือนคนในครอบครัว (3) การนำ เสนอวิสัยทัศน์ นโยบาย และผลดำเนินงาน มีการดำเนินงานตามที่กฎหมายกำหนด ดำเนินการผ่านช่องทางต่าง ๆ ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ โดยผ่านสื่อรูปแบบต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อบุคคล หากการดำเนินงานที่ไม่เป็น ไปตามแผน ต้องชี้แจงด้วยหลักเหตุและผล (4) การสื่อสารในการแก้ไขปัญหา การตัดสินใจ แก้ไขปัญหาในภาวะ วิกฤต ต้องมีสติและปัญญา พร้อมรับทุกสถานการณ์ ต้องดำเนินการตามกฎหมายกำหนด เลือกวิธีการสื่อสาร ตามประเด็นที่เกิดขึ้น มีนักสื่อสารมืออาชีพ และ ต้องรวดเร็ว สม่าเสมอ และเข้าใจง่าย และ (5) การสื่อสารใน โอกาสร่วมงานกิจกรรมสำคัญในฐานะผู้นำองค์การ โดยการยึดภาพลักษณ์องค์การเป็นหลัก เข้าใจบทบาทของ ตนเอง มีการเตรียมตัวล่วงหน้า และ มีทักษะการสื่อสารตามลักษณะงานที่เข้าร่วม ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้อง กับแนวคิดคุณลักษณะของผู้นำของ วิลเลียมส์ ริกกี และคนอื่น ๆ (2568) ที่ได้กล่าวว่า ภาวะความเป็นผู้นำขึ้น อยู่กับบุคลิกภาพและความสามารถของคนที่มีความโดดเด่นเป็นพิเศษเฉพาะบางอย่างที่จะไม่พบในตัวบุคคล ที่ไม่ใช่ผู้นำ เช่น มีความทะเยอทะยานและมีพลัง มีความซื่อสัตย์และยึดหลักคุณธรรมมีความปรารถนาดีที่จะนำ ผู้อื่น มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถด้านสติปัญญา มีความรู้เกี่ยวกับงานที่ทำ มีความอดทนต่อภาวะ ความเครียด และมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ ผลการศึกษายังสรุปได้ว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นผู้นำแบบ ประชาธิปไตย ซึ่งเป็นผู้นำที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการบริหารและการตัดสินใจ มีการแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน มีการโต้ตอบระหว่างผู้นำและผู้ปฏิบัติงานโดยใช้การป้อนกลับเป็นโอกาสในการชี้แนะ ช่วยเหลือให้ผู้ปฏิบัติงานได้พัฒนาการทำงานให้ดีขึ้น (Lewin et al., 1939)

3. สมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการปฏิบัติหน้าที่ทางการเมืองและการ บริหารองค์การ พบว่า นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องมีสมรรถนะหลักทางการสื่อสารด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) การคิด ประกอบด้วย คิดนอกกรอบ คิดเป็นระบบ คิดเร็ว คิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ทุกคนร่วมคิด แต่ต้องตั้ง

อยู่บนความถูกต้องของกฎหมาย (2) การฟัง ประกอบด้วย ฟังให้มากเพื่อให้ได้รู้ เปิดใจ ใจกว้าง ตอบสนองผู้พูด ไม่ขัดระหว่างการพูดคุย และต้องให้เกียรติกับผู้พูด (3) การอ่าน ประกอบด้วย รักการอ่าน มีทักษะการอ่าน เตรียมข้อมูล อ่านอย่างละเอียด เพื่อวางแผนการปฏิบัติงาน (4) การพูด ประกอบด้วย เตรียมตัวก่อนพูด มีทักษะการพูดตามสถานการณ์ สั้น กระชับ ชัดเจน ได้ใจความ พูดเป็นธรรมชาติ และสร้างบุคลิกภาพที่น่าจดจำให้เกิดขึ้น (5) การนำเสนอ ประกอบด้วย บุคลิกภาพประทับใจ เป็นธรรมชาติ (เตรียมข้อมูลและสื่อที่เหมาะสม รักษาภาพลักษณ์องค์กร ใช้ผลงานเชิงประจักษ์ และ นำเสนอแนวคิดใหม่ และ (6) การใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ประกอบด้วย เน้นการนำเทคโนโลยีดิจิทัลรูปแบบต่าง ๆ มาใช้ เลือกใช้ให้เหมาะสมกับงานและกลุ่มเป้าหมาย สร้างเสริมความรู้ ความเข้าใจให้กับบุคลากร มีการจัดหน่วยงานที่ทำหน้าที่รวบรวมข้อมูล มีการประเมินผลความพึงพอใจของผู้รับสาร และ สร้างความรวดเร็ว เข้าถึงง่าย ลดขั้นตอน ประหยัดคน ประหยัดงบประมาณ สอดคล้องกับการศึกษาของ พระนุชิต นาคเสโน และคนอื่น ๆ (2566) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่น ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีสภาวะความเป็นผู้นำเพราะถือว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญของสังคมและเป็นผู้ที่มีคนนับหน้าถือตาเวลาจะสื่ออะไรก็ตามส่วนใหญ่ประชาชนจะเชื่อไว้มาก่อน ปัจจุบันมีสื่อเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามากมายที่จะมาตรวจสอบว่า สิ่งที่เราสื่อสารไปนั้น เป็นสิ่งที่ถูกหรือผิดหรือเป็นข้อเท็จจริงอย่างไร จึงเป็นโอกาสที่จะช่วยให้ นักการเมืองระมัดระวัง ทุกครั้งที่สื่อสาร การที่คนส่วนใหญ่ใช้สื่อสังคมออนไลน์จำนวนมากก็จะมีทั้งแง่บวกและแง่ลบที่ว่าคนที่มีความสติปัญญา ก็จะเชื่อถือได้อย่างเหมาะสม ส่วนคนที่ไม่มีปัญญาก็จะเชื่อในสิ่งที่นักการเมืองพูดแล้วก็มี การส่งสารต่อ ๆ ออกไปทำให้เกิดความเสื่อมเสียได้ง่ายขึ้น

4. กระบวนการพัฒนาสมรรถนะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้ข้อสรุปว่า การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของ นายก อบจ. จำเป็นจะต้องมีการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ดังนี้ (1) การประเมินความรู้ ทักษะ และทักษะ ประกอบด้วย การประเมินผลการปฏิบัติงาน ฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง ปรับเปลี่ยนแนวความคิด และ นำเสนอด้วยผลงานที่มีคุณภาพและมีประโยชน์ต่อจังหวัด (2) การจัดทำแผนพัฒนาความรู้ ทักษะ และทักษะ ประกอบด้วย การวางแผนพัฒนาร่วมกัน ทั้งระยะสั้น ระยะกลาง ระยะยาว และ มีการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทักษะให้กับบุคลากรในองค์กรเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้บริหารท้องถิ่น (3) การดำเนินการพัฒนา การศึกษา การฝึกอบรม การสอนงาน การสาธิต การฝึกปฏิบัติ การลงมือปฏิบัติจริงประกอบด้วย การประเมินตนเอง และการทำฝึกทำซ้ำ เพื่อให้เกิดทักษะ (4) การประเมินผลการพัฒนาด้านความรู้และทักษะ ประกอบด้วย การจัดทำประเมินการปฏิบัติงานแบบ 360 องศา มีผลงานปรากฏเชิงประจักษ์ ขอร้องเรียน ไม่มีหรือจำนวนน้อย และ การพัฒนาจังหวัดที่เห็นชัดเจน (5) การจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาความรู้ ทักษะ และทักษะ ประกอบด้วย การสำรวจความต้องการจำเป็นของบุคลากร จัดกิจกรรมสานสัมพันธ์ และ จัดกิจกรรม อบจ. พบประชาชน เพื่อใกล้ชิดกับประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ นิชาวดี ดานีเห็ง (2560) พบว่า มีแนวทางการพัฒนาสมรรถนะ ประกอบด้วย (1) กลยุทธ์การสื่อสารและการประชาสัมพันธ์ (2) การสื่อสารวิสัยทัศน์ นโยบายและผลการดำเนินงาน (3) การพูดต่อหน้าสาธารณชน (4) การสร้างภาพลักษณ์ (5) การพัฒนาบุคลิกภาพผู้บริหารท้องถิ่นยุคใหม่ (6) การสื่อสารในภาวะวิกฤติ (7) การสื่อสารให้เท่าทันเทคโนโลยีดิจิทัล และด้านรูปแบบ การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสาร ได้แก่ (1) การฝึกอบรมปฏิบัติการ (2) การสัมมนาแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (3) การถอดบทเรียนความสำเร็จ และ (4) การศึกษาดูงานองค์กรที่ผู้นำท้องถิ่นมีสมรรถนะระดับสูง

ข้อเสนอแนะ

1. กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรพัฒนาสมรรถะทางการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด และ ผู้นำท้องถิ่นรูปแบบอื่น ๆ โดยเฉพาะในด้านการสื่อสารด้วยสื่อสังคมออนไลน์และทักษะการนำเสนอผลงาน
2. สถาบันพระปกเกล้า สถาบันการศึกษา มหาวิทยาลัย และองค์กรอื่น ๆ นำผลการวิจัย ไปออกแบบ เป็นหลักสูตรการสื่อสารสำหรับผู้บริหารท้องถิ่น โดยให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด จะต้องประเมินผลการสื่อสารของตนเองอย่างแท้จริง โดยอาจใช้ การประเมินภายในองค์กรและการประเมินความคิดเห็นของประชาชน เพื่อเป็นการสะท้อนการสื่อสารของนายก องค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อนำผลการประเมินไปพัฒนาการสื่อสารของตนเองต่อไป

References

- แพมมาลา วัฒนเสถียรสินธุ์. (2559). ปัจจัยที่ส่งผลต่อปัญหาการสื่อสารในองค์กร กรณีศึกษา บริษัท ยูไนเต็ด แสตนด์การ์ด เทอร์มินัล จำกัด (มหาชน). [บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์].
- นิชาวดี ตานีเหิง. (2560). การพัฒนาสมรรถนะการสื่อสารของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. [ดุสิตบัณฑิตปริญญาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช].
- นิพัทธ์ กานตอัมพร และวรรณวีร์ บุญคุ้ม. (2567). การพัฒนารูปแบบการสื่อสารเชิงสร้างสรรค์เพื่อพัฒนาทักษะการสื่อสารของผู้นำชุมชนสตรี. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 9(1), 140-153.
- พระนุชิต นาคเสโน, เต็มศักดิ์ ทองอินทร์ และสุรพล สุษะพรหม. (2566). การพัฒนาการสื่อสารทางการเมืองตามแนวพระพุทธศาสนาของนักการเมืองท้องถิ่นในจังหวัด พระนครศรีอยุธยา. *วารสารพุทธนวัตกรรมและการจัดการ*, 6(2), 59-69.
- วิไลลักษณ์ รูกิจ, นิสารัตน์ แสงศรีเรือง, ศิวกร อินญา, ยิ่งสรรค์ หาพา, และพระมหาพิสิฐ วิสิฐบุญโญ. (2568). การพัฒนาภาวะผู้นำทางการศึกษากับการบริหารการเปลี่ยนแปลง ในยุคนวัตกรรมทางการศึกษา. *Journal of Buddhist Education and Research*, 11(4), 536-543.
- วิทยาธร ท่อแก้ว. (2563). แนวทางการสื่อสารในภาวะวิกฤตสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วุฒิชัย วงษ์อินทร์ และจิตติพัฒน์ เอี่ยมนิรันดร์. (2567). ความรู้ ทักษะ และทักษะการสื่อสารของผู้นำท้องถิ่นยุคใหม่. *วารสารวิจัยเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้*, 7(1), 58-69.
- สิงห์ สิงห์ขจร. (2522). *การสื่อสารเพื่อสร้างความนิยมของผู้นำทางการเมืองท้องถิ่น*. [ดุสิตบัณฑิตปริญญาดุสิตบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช]
- Alberta Education. (2011). *Framework for student learning: Competencies for engaged thinkers and ethical citizens with an entrepreneurial spirit*. Edmonton: Author.
- Cenere, P., Gill, R., Lawson, C., & Lewis, M. (2015). *Communication skills for business professionals*. Cambridge University Press.
- Fullan, M. (2011). *The moral imperative realized*. Corwin Press.
- Johari, S., Noordin, W. N. W., & Mahamad, T. E. T. (2022). Whats App conversations and relationships: A focus on digital communication between parent-teacher engagement in a secondary school in Putrajaya. *Jurnal Komunikasi Malaysian Journal of Communication*, 38(2), 280-296.
- Lewin, K., Lippitt, R., & White, R. K. (1939). Patterns of aggressive behavior in experimentally created "social climates". *The Journal of social psychology*, 10(2), 269-299.
- Rosenfeld, L. B., & Berko, R. M. (1990). *Communicating with competency, Instructor's manual and test bank*. Scott Foresman.
- Yamane, T. (1973). *Statistics: An introductory analysis* (3rd ed.). Harper & Row.